

**ROMERIKE KRISESENTER IKS
TILLEGGSSPØRSMÅL TIL
SELSKAPSKONTROLLEN 2018**

SKEDSMO, LØRENSKOG, ULLENSAKER, NITTEDAL,
EIDSVOLL, RÆLINGEN, SØRUM, NANNESTAD,
FET, GJERDRUM OG HURDAL KOMMUNE
APRIL 2018

INNHold

1 Innledning	4
Daglig leders uttalelse	4
2 Status for prosessen med å vedta ny selskapsavtale	5
2.1 Regelverk – hvilke endringer i en selskapsavtale krever kommunestyrebehandling i alle kommuner?	5
2.1.1 IKS-loven § 4 om selskapsavtaler	5
2.2 Om eierskapskontrollen fra 2012/13 – endringer i selskapsavtalen mht. låneramme m.m.	7
2.3 Status i dag	7
2.3.1 Innledning	7
2.3.2 Endringer i selskapsavtalen i 2014	8
2.3.3 Endringer i selskapsavtalen i 2015	9
2.4 Oppsummering	9
3 Informasjon om kommunenes deltagelse i representantskapsmøtene i valgperioden 2016 - 2019	11
1 Vedlegg - litteraturliste	15
Lov og forskrift	15
Andre kilder	15
Oversikt over tabeller	15
2 Vedlegg - eksempel på Romerike Krisesenter IKS' protokoll*	16

1 INNLEDNING

Kontrollutvalgene bestilte to tilleggsspørsmål relatert til eierskapskontrollen og forvaltningsrevisjonen gjennomført i selskapet Romerike Krisesenter IKS. Tilleggsundersøkelsen ble bestilt av Skedsmo 12. mars 2018 (23/18), Lørenskog 12. april 2018 (9/18), Ullensaker 22. mars 2018 (16/18), Nittedal 12. april (8/18), Eidsvoll 9. april 2018 (8/18), Rælingen 13. mars 2018 (10/18), Sørumsdal 5. februar 2018 (2/18), Nannestad 21. mars 2018 (6/18), Fet 20. mars 2018 (6/18), Gjerdrum 9. april 2018 (7/18) og Hurdal 3. april 2018 (8/18). Bestillingen lyder:

Kontrollutvalget tar saken til foreløpig orientering, og ber om at Romerike revisjon kommer tilbake med en oversikt over

1. hvilke kommuner som ikke har sendt utskrift av kommunestyrets behandling av revisjon av selskapsavtalen og
2. informasjon om kommunenes deltagelse i representantskapsmøtene i valgperioden.

Revisjonen har innhentet informasjonen kontrollutvalget har etterspurt fra selskapets daglige leder. Informasjonen ble avgitt i form av spørsmål stilt i e-poster og telefonsamtaler. I tillegg ble kapittel to verifisert av daglig leder. Videre har tidsrammene for tilleggsundersøkelsen ikke tillatt revisjonen å innhente styreleders syn på saken.

Daglig leders uttalelse

Rapportens kapittel to ble sendt til daglig leder for verifisering via e-post 12. april 2018. Daglig leder svarte at «[r]apporten ser korrekt ut utifra den informasjonen jeg nå har». Hun ønsket følgende tekst vedlagt i rapporten:

Daglig leder bekrefter at dokumentasjon fra tidligere prosesser i 2011-2013 ikke finnes på senteret eller elektronisk. Daglig leder bekrefter videre at revidering av selskapsavtalen skal følge IKS lovens krav når endringen krever behandling i hvert kommunestyre. Dette vil bli fulgt opp av daglig leder slik at neste revidering av selskapsavtalen vil kunne registreres i foretaksregisteret.

2 STATUS FOR PROSESSEN MED Å VEDTA NY SELSKAPSAVTALE

2.1 Regelverk – hvilke endringer i en selskapsavtale krever kommunestyrebehandling i alle kommuner?

2.1.1 IKS-loven § 4 om selskapsavtaler

Interkommunale selskaper og deres selskapsavtaler fremgår av IKS-lovens § 4 som lyder:

For interkommunalt selskap skal det opprettes en skriftlig selskapsavtale. For de enkelte deltakere skal kommunestyret eller fylkestinget selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap, vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt i selskapsavtalen for det deltakende selskap.

Endringer i selskapsavtalen som gjelder forhold som omtalt i tredje ledd, skal skje på samme måte. Andre endringer vedtas av representantskapet, jf. IKS-lovens § 22 om lån, garantier og finansiell risiko, med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer med mindre det er avtalt at også slike endringer skal vedtas i samsvar med regelen i første punktum.

Selskapsavtalen skal i det minste angi følgende:

1. selskapets foretaksnavn;
2. angivelse av deltakerne;
3. selskapets formål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovedkontor;
5. antall styremedlemmer;
6. deltakernes innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser overfor selskapet;
7. den enkelte deltakers eierandel i selskapet og den enkelte deltakers ansvarsandel i selskapet dersom denne avviker fra eierandelen;
8. antall medlemmer av representantskapet og hvor mange medlemmer den enkelte deltaker oppnevner;

9. annet som etter lov skal fastsettes i selskapsavtalen¹

IKS-lovens § 4 tredje ledd nummer 9 henviser bl.a. videre til IKS-lovens § 22. Paragraf 22 regulerer rammene for selskapets adgang til å ta opp lån og til hvilke formål det kan lånes til. Ifølge paragrafens første ledd kan selskapet bare ta opp lån om det fremgår av selskapsavtalen. Om ikke inntatt i selskapsavtalen har selskapets organer ingen fullmakt til å ta opp lån.

Videre følger det av første ledd annet punktum at det i selskapsavtalen skal fastsettes en høyeste ramme for selskapets samlede låneopptak. Ved behov for å overskride lånerammen, må rammen endres noe som krever tilslutning fra samtlige deltakeres kommunestyre/representantskap i deltagende interkommunalt selskap.

Endringer i selskapsavtalens minstekrav

IKS-lovens § 4 tredje ledd angir lovens minstekrav til selskapsavtalens innhold og nummer 1 til 9 angir de grunnleggende, generelle og organisatoriske rammene for virksomheten og samarbeidet (Bjella, Kristin m.fl., 2001, s. 106). Endringer i selskapsavtalen som gjelder forholdene gjengitt i § 4 tredje ledd, skal vedtas av den enkelte deltakers kommunestyre jf. § 4 annet ledd (på samme måte som selskapsavtalens vedtagelse jf. § 4 tredje ledd). Kompetansen kan ikke delegeres (Bjella, Kristin m.fl., 2001, s. 105).

Endringer i selskapsavtalens andre forhold

Endringer i andre forhold enn det loven uttrykkelig forutsetter kan vedtas av representantskapet med tilslutning fra minst to tredeler av de avgitte stemmer, og krever dermed ikke tilslutning fra den enkelte deltakers kommunestyre jf. IKS-loven § 4 tredje ledd annet punktum. Det kan imidlertid være avtalt i selskapsavtalen at også slike endringer skal vedtas i samsvar med regelen i første punktum. Kompetansen kan ikke delegeres til andre organ enn kommunestyret (Bjella, Kristin m.fl., 2001, s. 106).

Selskapsavtalen, stiftelsesdato 16. februar 2011 og merket «[f]emte revisjon av selskapsavtalen 21.april 2015», for Romerike Krisesenter IKS punkt 6.1 lyder «[e]ndringer i denne selskapsavtalen forutsetter enstemmighet i representantskapet». Revisjonen forstår selskapsavtalen slik at det forutsetter at minst to tredeler av eierkommunene er representert, og enstemmighet blant disse, når vedtak om endringer i selskapsavtalen fattes i representantskapet jf. § 4 annet ledd annet punktum. Selskapsavtalen inneholder ingen krav om vedtak i den enkelte deltagers kommunestyre for andre endringer i selskapsavtalen enn de som følger av § 4 tredje ledd nr. 1-9.

¹ Jf. IKS-lovens § 22 om lån, garantier og finansiell risiko.

2.2 Om eierskapskontrollen fra 2012/13 – endringer i selskapsavtalen mht. låneramme m.m.

I 2012-2013 ble selskapsavtalen revidert. I revisjonsrapporten fra eierskapskontrollen utført i 2013 ble prosessen oppsummert slik:

24.04.12 - representantskapsmøte:

- Bygging av nytt krisesenter vedtas
- Forslag til revidering av selskapsavtalens punkt 3 om at hjemkommunen skal dekke sosialhjelpsutgifter til beboerne på senteret (sosialhjelpsrefusjon)

19.09.12 - brev fra selskapet til eierkommunene med forslag om å endre selskapsavtalen på følgende punkt:

- Endring av selskapsavtalens punkt 5.1 ved at selskapets låneramme økes til 60 mill. I tillegg bes det om at kommunene stiller garanti for lånet til bygging av nytt senter
- Endring av selskapsavtalens punkt 3 om sosialhjelpsrefusjon

27.09.12 - Brev/e-post fra selskapet til eierne om rettelser til forslaget om endring av avtalen

- På bakgrunn av reaksjoner fra eierkommunene rettes formuleringen i selskapsavtalen om låneramme. Den var i utgangspunktet formulert i strid med økonomibestemmelsene i kommuneloven om forbud mot å lånefinansiere drift

Høsten 2012 - Om behandlingen av saken i eierkommunene:

Kommunestyrene i eierkommunene vedtar endringen i selskapsavtalen med hensyn til økning av lånerammen slik at man holder fremdrift i byggeprosessen (høsten 2012). Flere kommuner vedtar ikke garantistillelsen selskapet ber om og viser til at IKS-modellen gjør at garanti ikke er nødvendig (eierne har et ubegrenset proratarisk ansvar for selskapets forpliktelser). Flere eierkommuner er misfornøyd med saksutredningen med hensyn til endringen i selskapsavtalen punkt 3 om sosialhjelpsrefusjon og vedtar således ikke dette punktet. De ber om en ytterligere utredning av dette punktet.

Prosesen med å vedta ny selskapsavtale var ikke fullført da eierskapskontrollen ble levert i 2013. Status var da at flere av de kommunestyrene som hadde behandlet saken om endring i selskapsavtalen ikke hadde vedtatt likelydende formuleringer i vedtakene sine.

2.3 Status i dag

2.3.1 Innledning

Romerike Krisesenters' selskapsavtale registrert i Brønnøysundregisteret er datert 16. februar 2011 (Kilde: Bisnode).

I representantskapets møteprotokoll, datert 19. november 2013 (12/2013) med enstemmig vedtak, fremgår det at representantskapet ber:

styret om å sørge for at oppdatert selskapsavtale til enhver tid er registrert i Foretaksregisteret. Eventuelle forslag til endringer i selskapsavtalen må forelegges eierkommunene før de blir gyldige og kan registreres i Foretaksregisteret. Det påhviler styret å koordinere innkomne forslag til endringer i selskapsavtalen og fremme disse som sak for representantskapet. Det samme gjelder eventuelle endringer i selskapets eierform.

Proessen med å endre selskapsavtalen i 2012-13 førte til noe ulike vedtak i kommunene.

Daglig leder opplyser til revisjonen at denne prosessen var i gang før hun tiltrådte stillingen. Hun finner i dag ingen dokumentasjon fra den tiden som belyser prosessen eller at vedtakene i kommunestyrene ble fulgt opp og innhentet fra Krisesenterets side. Hun opplyser videre at stillingen som daglig leder stod vakant en periode på denne tiden og at det derfor kan ha vært vanskelig å følge opp saken. Hun gir uttrykk for at det var mange ting å ta tak i da hun begynte i jobben i desember 2013.

Det kan ikke utelukkes at alle kommunestyrene har vedtatt selskapsavtalen når det gjelder lånerammen, men i dag har ingen oversikt over dette.

2.3.2 Endringer i selskapsavtalen i 2014

I 2014 ble det igangsatt en ny prosess for endring av selskapsavtalens punkt tre om deltakernes eierandel og ansvarsandel. Det var i selskapsavtalen lagt opp til at disse skulle revideres hvert år og beregnes forholdsmessig etter innbyggertall med utgangspunkt i innbyggertall fra SSB pr. 1.1 hvert år. Det tilsa en endring av selve selskapsavtalen hvert år, med tilhørende prosesser mot alle 14 kommunestyre. Representantskapet vedtok 18. november 2014 (sak 13/14) på denne bakgrunn en endring av selskapsavtalens punkt tre for å unngå revidering av selskapsavtalen årlig.

Det gav Krisesenteret mulighet til å få vedtatt hele avtalen på nytt og sikre et likelydende vedtak i alle kommuner og deretter registrering i Brønnøysundregisteret. Den nye selskapsavtalen ble behandlet i representantskapet 18. november 2014 (13/14), men den ble deretter ikke sendt til kommunene med et eget saksfremlegg for vedtakelse i kommunestyret. Med andre ord fikk kommunene denne kun som en del av saksfremlegget til representantskapet.

Revisjonen mener dette forklarer hvorfor kommunene ikke har behandlet vedtekten som en egen sak i sine kommunestyre slik IKS-loven krever, for deretter å oversende saksutskrift til Krisesenteret.

Selskapet forsøkte å registrere ny selskapsavtale i Brønnøysundregisteret og fikk meldingen til Foretaksregisteret i retur som ikke godkjent i brev datert 11. juni 2015, fordi det ikke fantes dokumentasjon på vedtak i alle kommunestyre.

2.3.3 Endringer i selskapsavtalen i 2015

Krisesenterets selskapsavtale ble også endret i 2015. Endringen fremgår av representantskapets innkalling datert 21. april 2015 (sak 6/15); «[e]ndring av selskapsavtalen vedrørende valg av styremedlemmer». Bakgrunnen for saken var endret valgordning for fremtidig valg av styremedlemmer i selskapsavtalens punkt 4.1.2. Selskapsavtalens ordlyd om valgordningen ble endret slik at det i påfølgende år velges to og tre medlemmer hvert annet år. Dette var for å sikre fremtidig kontinuitet og minsker risikoen for å måtte erstatte fire styremedlemmer hvert fjerde år, slik den tidligere formuleringen i selskapsavtalen tilsa.

Protokollen for representantskapsmøte 21. april 2015 (sak 6/15) viser at eierrepresentanter fra følgende kommuner var tilstede; Aurskog-Høland, Enebakk, Fet, Hurdal, Lørenskog, Nannestad, Nittedal, Rælingen, Sørum og Ullensaker. Følgende kommuner var ikke til stede; Eidsvoll, Gjerdrum, Nes og Skedsmo da selskapsavtalens endring ble enstemmig vedtatt. Altså var to tredjedeler av representantene tilstede slik lover krever jf. IKS-lovens § 4 annet ledd andre punktum.

Revisjonen er av den oppfatning at den endringen som ble foretatt i selskapsavtalen i 2015 ikke krever kommunestyrebehandling, jf. IKS-loven § 4. Derimot kreves enstemmig vedtak i representantskapet og protokollen fra møte viser at dette er på plass.

Daglig leder opplyser at selskapsavtalen skal revideres i forbindelse med kommunesammenslåingen. Hun ønsker da å benytte muligheten til å få rettet opp forholdene og sende inn oppdatert selskapsavtale til Brønnøysundregisteret.

2.4 Oppsummering

Revisjonen har undersøkt om selskapsavtalens revisjoner etter selskapets stiftelse i årene 2013, 2014 og 2015 er vedtatt i tråd med kravene i IKS-loven § 4.

Krisesenterets selskapsavtale registrert i Brønnøysundregisteret er datert 16. februar 2011.

I eierskapskontrollen foretatt i 2013 var forslag til selskapsavtalens endringer om selskapets låneramme og sosialhjelpsrefusjon. Endringene for selskapets låneramme krever kommunestyrevedtak i alle eierkommunene. Selskapet har ingen oversikt over hvilke kommuner som vedtok de ulike endringene i selskapsavtalen. Tidsrammene som er gitt for denne tilleggsundersøkelsen har ikke tillatt revisjonen å ettergå dette nærmere i den enkelte kommune.

I 2014 ble selskapsavtalen endret på ny, og endringene krevde også denne gangen kommunestyrebehandling. Selskapet sendte ikke eget saksfremlegg for vedtagelse i kommunestyrene til kommunene. Dette er sannsynligvis forklaringen på at saken med endringene i selskapsavtalen ikke ble fremlagt for kommunestyrene som egen sak.

Revideringen av selskapsavtalen i 2015 tok for seg valg av styremedlemmer. Endringen ble enstemmig vedtatt i representantskapet, og det kreves ikke kommunestyrebehandling av denne endringen jf. IKS-loven § 4.

Per i dag er det derfor selskapsavtalen fra 2011 som er formelt riktig vedtatt og registrert i Brønnøysundregistret.

3 INFORMASJON OM KOMMUNENES DELTAGELSE I REPRESENTANTSKAPSMØTENE I VALGPERIODEN 2016 - 2019

Tabell 1 Eierkommunenes representantskapsmedlemmer

Eierkommunenes representantskapsmedlemmer		
Kommune	Representant	Vararepresentant
Aurskog-Høland	Ordfører Roger Evjen	Rune Skansen
Eidsvoll	Ordfører John-Erik Vika	Einar Madsen
Enebakk	Ordfører Øystein Slette	Hans Kristian Solberg
Fet	Ordfører John Harry Skoglund	Thor Grosås
Gjerdrum	Leif Haugland	Ordfører Anders Østensen
Hurdal	Ordfører Runar Bålsrud	Gunne Morgan Knai
Lørenskog	Grete Crowo (nestleder)	Elin Merete Ommen
Nannestad*	Ordfører Hans Thue	Karl Henrik Laache
Nes*	Ordfører Grete Sjøli (til april 2017) Varaordfører Vivian Wahl (fra april 2017)	Liv Gustavsen (til april 2017) Ida Andresen (fra april 2017)
Nittedal	Varaordfører Inge Solli	Ordfører Hilde Thorkildsen
Rælingen	Varaordfører Heidi Elisabet Finstad	Sigrid Rønning
Skedsmo	Ordfører Ole Jacob Flæten (leder)	Nina Fjeldheim Hoelsæter
Sørum*	Elisabeth Løvtangen (til november 2016) Ordfører Marianne Grimstad Hansen (fra november 2016)	Brede Rørhus
Ullensaker	Ordfører Tom Staahle	Willy Kvilten

Kilde: Romerike Krisesenter IKS. Revisjonen har ikke kvalitetssikret listen over representantskapsmedlemmer.

* Revisjonen har sjekket kommunestyrets protokoller på nettsiden fra valg av representant.

Forfall meldes til selskapets e-postadresse. Det er kommunene som kaller inn vara i utgangspunktet. Noen kommuner har bedt selskapet om å gjøre dette. Informasjon står på hver innkalling.

Det varierer veldig fra møte til møte om det meldes forfall. Daglig leder opplyser at den valgte representanten fra Nannestad og Enebakk ofte har frafall, men det møter alltid vara. På møtet i april 2017 møtte ingen fra Rælingen eller Ullensaker. Dette ga begge kommunene beskjed om. Ullensaker ga imidlertid beskjed om forfall rett før møtet og innkalte ikke vararepresentant. Videre opplyses at på møtet i november 2017 møtte ingen fra Eidsvoll, Gjerdrum, Nes eller Ullensaker. Dette var varslet fra Eidsvoll og Ullensaker.

Revisjonen har gjennomgått protokollene fra samtlige møter i inneværende valgperiode. Til sammen 6 møter. Revisjonen har med dette som utgangspunkt satt opp en tabell som viser hvilke kommuner som har møtt eller ikke møtt, og om det er den valgte representanten eller vararepresentant som har møtt.

Tabell 2 Frammøte i representantskapsmøter

Frammøte representantskapsmøter ² - 6 møter i inneværende valgperiode			
Kommune	Møter der kommunen ikke har vært representert (6 mulige)	Frammøte ved valgt representant	Frammøte ved vararepresentant
Aurskog-Høland	1	4	1
Eidsvoll	1	0	5
Enebakk	1	4	1
Fet	0	5	1
Gjerdrum	1	4	1
Hurdal	1	5	0
Lørenskog	0	5	1
Nannestad	0	0	6
Nes	2	2	2
Nittedal	0	6	0
Rælingen	1	2	3
Skedsmo	0	6	0
Sørums	1	3	2
Ullensaker	5	1	0

I gjennomsnitt har det vært nærmere 12 representanter på hvert møte. Oppmøtet har variert mellom 10 og 13 representanter. Representantskapet har med andre ord ikke vært fulltallig hittil i inneværende valgperiode. Tabellen viser også det stort sett er den valgte representanten som

² Møtedatoer 24.11.15, 3.3.16, 27.4.16, 29.11.16, 25.4.17 og 28.11.17.

møter fra noen av kommunene, men dette varierer. For noen kommuner er det vararepresentanten som møter i møtene.

Protokollen er ført slik at den opplyser om hvem som har møtt, hvem vedkommende eventuelt møter som vara for, og hvilken kommune representanten kommer fra. I tillegg opplyses det om kommuner som ikke er til stede i møtet. Det er derfor ikke mulig, ut fra protokollen, å se om det er meldt forfall til møtene.

Jessheim, 13. april 2018

Oddny Ruud Nordvik
assisterende revisjonssjef

Hilde Gamkinn
forvaltningsrevisor

1 VEDLEGG - LITTERATURLISTE

Lov og forskrift

Lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper

Andre kilder

Bjella, Kristin; Knudsen, Gudmund; Aarbakke, Magnus. *Kommunale selskaper og foretak*.
Kommunalforlaget, Oslo, 2001

Bisnode [hentet 6.3.2018]

Oversikt over tabeller

Tabell 1 Eierkommunenes representantskapsmedlemmer.....	11
Tabell 2 Frammøte i representantskapsmøter	13

2 VEDLEGG - EKSEMPEL PÅ ROMERIKE KRISESENTER IKS' PROTOKOLL *

Protokoll fra møte i representantskapet

Dato: Tirsdag 21. april 2015, klokken 15:00-17:00
Sted: Romerike Krisesenter, Korshagen 35-37, 2020 Skedsmokorset

Tilstede:

Navn	Vara for	Kommune
Jan Mærli		Aurskog-Høland
Tonje Anderson Olsen		Enebakk
John Harry Skoglund		Fet
John Rognstadtangen	Runar Bålsrud	Hurdal
Grete Crowo		Lørenskog
Hans Thue		Nannestad
Inge Solli	Hilde Thorkildsen	Nittedal
Heidi Kielland		Rælingen
Hege Andresen	Heidi P.G. Haaker	Sørum
Eli Stensby	Harald Espelund	Ullensaker
Kommuner ikke tilstede		
Eidsvoll		
Gjerdrum		
Nes		
Skedsmo		
Fra styret		
Kari Hauge	Styreleder	
Siw Strøm	Ansattes representant	
Fra administrasjonen		
Laila Durrani	Daglig leder	
Hilde Rabben	Referent	
Andre tilstede		
Heidi Fjermeros	Regnskapssjef	
Ann-Kristin Mauseth	Oppdragsansvarlig revisor	

Møtet ble satt med 10 representanter tilstede.

Møtet ble ledet av representantskapets nestleder Grete Crowo

* Vedlegget gjengir representantskapsprotokollens første side (side 1) av totalt ti sider.

